

J. J.

Historia przemysłu naftowego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 8/1, 127-128

1963

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W nrze 6/1962 ten sam autor zamieścił artykuł *Niezapomniane pozycje najstarszego polskiego piśmiennictwa związanego z górnictwem (do roku 1795)*. Ten ogólny przegląd, o popularyzatorskim charakterze, rozpoczynają niektóre, co bardziej znane dokumenty z kancelarii królewskich i książęcych, kończą zaś dzieła pisarzy Oświecenia.

J. J.

BADANIA W KRZEMIONKACH OPATOWSKICH

W nrze 6/1962 „Przeglądu Geologicznego” (dział *Millenium*) zamieszczony został artykuł mgra inż. Tadeusza Żurowskiego *Krzemionki Opatowskie — ostatnie prace*. Artykuł stanowi relację z prac badawczych i konserwatorskich prowadzonych na terenie neolitycznej kopalni krzemienia w 1961 r. w powiązaniu z pracami dokonanymi w latach uprzednich. Szczególnie dużo uwagi poświęcił autor metodzie elektrooporowej, zastosowanej po raz pierwszy w badaniach na terenie Krzemionek.

Końcowa część artykułu zawiera opis organizowanej w Krzemionkach małej wystawy, która ilustruje dotychczasowy stan wiedzy o tutejszym górnictwie. Wspomniano też o pokazie dokumentacji, urządzonym w związku z kongresem badań nad czwartorzędem, który odbył się w Polsce we wrześniu 1961 r.

J. J.

NIEMCEWICZ I CAROSI O GÓRNICTWIE ORAZ HUTNICTWIE

Dr inż. Jerzy Piaskowski opublikował dwa artykuły omawiające informacje na temat polskiego górnictwa i hutnictwa zawarte w dziele Juliana Ursyna Niemcewicza. *Podróże historyczne po ziemiach Polski od 1811 do 1828 r.* oraz w dziele Jana Filipa Carosiego *Reisen durch verschiedene polnische Provinzen*. Artykuły te zamieściły „Wiadomości Hutnicze” (nr 5/1962, *Relacja Juliana Ursyna Niemcewicza o górnictwie i hutnictwie w Polsce w latach 1811—1821*) oraz „Hutnik” (nr 6/1962, *Relacja J. F. Carosiego o górnictwie i hutnictwie w Polsce w latach 1774—1781*).

Dr Piaskowski podaje trasy i przebieg podróży obu autorów oraz przytacza ich spostrzeżenia dotyczące stanu górnictwa i hutnictwa, stosowanych metod produkcyjnych, zasobów mineralnych oraz możliwości ich wykorzystania.

J. J.

HISTORIA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO

Z okazji przypadającej 7 stycznia 1962 r. 80 rocznicy śmierci Ignacego Łukasiewicza, prof. Jan Czastka opublikował w „Wiadomościach Naftowych” (nr 2/1962) apel o uczczenie zasług tego wybitnego wynalazcy i organizatora przemysłu naftowego. Prof. Czastka postuluje szeroką popularyzację działalności Łukasiewicza, a w szczególności wskazuje na konieczność szybkiego wydania napisanej już monografii pióra dra W. Roeskego. Wydaniem tej monografii powinno się zająć Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego.

Przełom XIX i XX w. był okresem wielkiego rozwoju przemysłu naftowego w Galicji, równocześnie jednak był to okres, w którym zaczęły się już rysować przeszkody stojące na drodze tego rozwoju, a przede wszystkim trudności wynikłe z niskiego poziomu industrializacji monarchii austro-węgierskiej. Okres ten cha-

rakteryzuje mgr Władysław Misiak w artykule *Stan galicyjskiego przemysłu naftowego na przełomie XX w.* („Nafta”, nr 5/1962). Charakterystyka dotyczy wielkości produkcji, jej tendencji rozwojowych oraz aspektów ekonomicznych i socjalnych.

J. J.

HISTORIA HUTNICTWA

Najwcześniejszego okresu historii hutnictwa dotyczy artykuł dra inż. Jerzego Piaskowskiego *Technologia żelaza na ziemiach Polski w okresie od VIII do I wieku przed naszą erą* („Wiadomości Hutnicze”, nr 1/1962). Autor omawia ośrodki starożytnej produkcji hutniczej, proces wytopu, cechy charakterystyczne otrzymanego metalu oraz technologię dalszej jego przeróbki, uzupełniając wywody wynikami analiz chemicznych niektórych przedmiotów żelaznych znalezionych w czasie prac wykopaliskowych oraz próbek żużla z różnych ośrodków hutniczych.

Od paru lat wśród prac Zespołu Historii Polskiej Techniki Hutniczej i Odlewniczej Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN znajdują się badania nad dziejami bobrsko-samsonowskiego rejonu hutniczego. Niektóre z dotychczasowych rezultatów tych badań podał w streszczeniu bezpośredni ich wykonawca mgr Stanisław Miczulski w artykule *Początki i rozwój pierwszego środka wielkopiecowego na ziemiach polskich* („Wiadomości Hutnicze”, nr 7—8/1962), stanowiącym zwięzły zarys historii bobrsko-samsonowskiej manufaktury hutniczej w okresie od początków XVII do końca XVIII w.

Historii ostatniej doby poświęcone są dwa artykuły zamieszczone w „Hutniku” (nr 5/1962) z okazji dwudziestopięciolecia podjęcia produkcji węglików spiekanych w hucie „Baildon”: mgra inż. Edmunda Bujaka, *Dwadzieścia pięć lat produkcji węglików spiekanych w hucie „Baildon”* oraz prof. Tadeusza Malkiewicza i mgra inż. Wojciecha Nowakowskiego, *Kilka wspomnień o podjęciu produkcji węglików spiekanych w hucie „Baildon” w latach 1936—1939*. Artykuły te były wygłoszone w formie referatów na sesji zwołanej do Katowic we wrześniu 1961 r. dla uczczenia powyższego jubileuszu.

J. J.

W STULECIE ROLNICZEGO ZASTOSOWANIA ŻUŻLA WIELKOPIECOWEGO

Artykuł pod powyższym tytułem pióra dra inż. Józefa Szafnickiego został zamieszczony w nrze 7—8/1962 „Chemika”. Artykuł przypomina pracę Teofila Cichockiego *Wiadomości o robotach w pracowni chemicznej b. Towarzystwa Rolniczego dokonanych*, ogłoszoną w 1862 r. Przedstawia ona wyniki analiz żużli wielkopiecowych w związku z możliwością zastosowania ich jako środka nawozowego. Trzeba tu dodać, że patent na wykorzystanie żużla wielkopiecowego w rolnictwie zgłoszono dopiero w roku 1881 w Stanach Zjednoczonych.

Dalsza część artykułu zawiera informacje o innych badaczach krajowych i zagranicznych, którzy zajmowali się później problemem rolniczego zastosowania żużli oraz przegląd obecnego stanu wiedzy na ten temat.

J. J.